

**Idegen világrészekből.
Földrajzi ismereteket terjesztő elbeszélések
a magyar ifjúság számára.
4. szám.**

Robinson Jancsi

**Irta
Lupi bácsi.**

Brassó,
Kiadja: a „Brassói Lapok” nyomdája.

A mű elektronikus változatára a Nevezd meg! - Így add tovább! 3.0 Unported (CC BY-SA 3.0) Creative Commons licenc feltételei érvényesek. További információk: <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0/deed.hu>

Elektronikus változat:
Budapest : Magyar Elektronikus Könyvtárért Egyesület, 2013
Készült az Internet Szolgáltatók Tanácsa támogatásával.
Készítette az Országos Széchényi Könyvtár E-könyvtári Szolgáltatások Osztálya
ISBN 978-615-5406-59-1 (online)
MEK-12197

TARTALOM

ELSŐ FEJEZET.

Jancsi úr utolsó kalandozása.

MÁSODIK FEJEZET.

A gazdátlan sajkában.

HARMADIK FEJEZET.

A lakatlan szigeten.

NEGYEDIK FEJEZET.

Az új ruha.

ÖTÖDIK FEJEZET.

A nagy fizikus.

HATODIK FEJEZET.

Előkészületek az esős évszakra.

HETEDIK FEJEZET.

Minden jó, ha a vége jó.

ELSŐ FEJEZET.

Jancsi úr utolsó kalandozása.

Az „Adria-magyar-tengerhajózási-részvénytársaság” Budapesten székelő igazgatósága elhatározta, hogy kereskedelmi összeköttetést létesít Fiume s a Csendes óceán között. A társaság nagygyűlése örömmel fogadta el az életre való tervet, a mely a következőképen szabta meg a hosszú hajójárat útját.

Az e célra külön építettett oczeáni gőzösök Fiuméből kiindulva a Gibraltári szoroson át az Atlanti óceánra mennek. Az első kikötő-állomás St.-Louis, a mely város Afrika keleti partján a Senegál torkolatánál fekszik s a francia gyarmatok egyik legnagyobb kereskedelmi gőcz-pontja; innen Dél-Amerikába a La Plata torkolatához, Buenos-Ayresbe vezet az út. Buenos-Ayresből délre fordul a hajó s a Tüzföldet megkerülve a Csendes oczeánba jut, a hol az első kikötő-állomás a Fidsi-szigeteken lesz. A Fidsi-szigetek után Ausztrália legnagyobb városa, Sidney következik, azután már az Indiai oczeánban Hátsó-India legdélibb pontján fekvő Singapore, majd Elő-Indiában a Ganges deltájánál Kalkutta s végül Ceylon sziget fővárosa, Kolombo. Ceylonból az Arab-tengeröbölbe vezet az út, a honnan Aden megkerülésével a Vörös tengerbe ér a hajó, a melyből a Szuezi-csatornán át ismét a Földközi tengerbe jut s megállás nélkül siet vissza Fiuméba. Ez a hajójárat tehát voltaképen az egész földet körülövezi.

Miután a gyűlés a nagyszerű tervet elfogadta, az igazgatóság azonnal gondoskodott arról is, hogy az elsorolt állomásokra alkalmas kereskedelmi konzulokat küldjön. Így történt azután, hogy a Fidsi-szigetek konzuli tisztségét Somorjai László budapesti kereskedőnek ajánlották fel, a ki azt minden habozás nélkül el is fogadta.

Somorjai László jó névnek örvendett a magyar kereskedő-világban, de a nagy verseny miatt semmiképen sem tudta üzletét úgy felvirágoztatni, a mint azt szeretne volna. Azt gondolta tehát, hogy ezt a kedvező alkalmat nem szabad elszalasztania. Ha így megismeri a gyarmat-kereskedés titkát, sokkal könnyebb lesz majd magasratörő vágyait megvalósítani.

A részvénytársaságnak tett ígérését hamarosan be is váltotta. Üzletét nagyobbik fiának a vezetésére bízta, maga pedig feleségével s kisebbik fiával, Jancsival, útra kelt, hogy elfoglalja a Fidsi-szigeten a konzuli hivatalt.

Ötven napi fáradságos tengeri út után a Somorjai család szerencsésen eljutott a Fidsi-szigetekre. A konzulátus székhelye a legnagyobb sziget, Viti Levu, Szuva nevezetű városában volt.

Somorjaiék csakhamar beletalálták magukat az idegen környezetbe, a mihez a természet szépségei is nagyban hozzájárultak.

A „Fidsi-szigetek” elnevezése alatt kétszázötvenhét kisebb nagyobb szigetet kell értenünk, a melyek szabálytalan köralakban foglalnak helyet egymás mellett. Valamennyit korallszirtek koszorúja övezi, a melyeken a tenger hullámai tajtékzó habbal törnek meg. Az óceán fenekéről lappangó szirtek, láthatatlan zátonyok emelkednek a víz színe alá, melyek között a kavargó tengeri áramlatok ezer veszedelemmel fenyegetik a hajókat. A szigetcsoporthoz különben páratlan termékenység jellemzi. A vulkánikus talajt dús növényzet fedi s a meredek sziklabérczek s a tátongó mélységek között pázsitos lapályok nyúlnak el, a melyeken zuhogó folyók, magasra szökő melegforrások, gesztenye s kenyérfa ligetek váltogatják egymást. A kisebb szigetek lakatlanok, a többinek a népe pedig az európaiak hatása alatt már erősen művelődött s csak elvétve akad egy-egy törzs, a mely még az emberevéstől sem riad vissza.

Négy évet töltött már a család a Fidsi-szigeteken s nyereséges kereskedelmi vállalatokkal tetemes vagyont gyűjtött össze Somorjai László. El is határozták, hogy most már visszatérnek hazájukba, a mikor egy nem várt esemény további maradásra kényszerítette a mélyen lesujtott Somorjait s feleségét. Ezt a rossz fordulatot dédelgetett fiacskájuknak a szófogadatlansága idézte elő.

Jancsi gyors felfogású és éles eszű gyermek volt. Édes atyjának a vezetése mellett szorgalmasan tanult s különösen a földrajzban, meg a fizikában olyan bámulatos jártasságot tanúsított a tizenegy esztendő fiú, hogy a szuvai angol hivatalnokok valóságos lángésznek tartották s mindenképpen kényeztették a hiúságra különben is hajlandó gyermeket. Természetesen az édes anya a becézgetésben túl tett mindenkin, a minek aztán az lett a következménye, hogy Jancsi úr engedetlen, makacs, önfejű gyermekké fejlődött, a ki senki okos tanácsára nem hallgatott. Főképpen vakmerősége nem ismert határt s édes atyját különösen ez bántotta, mert mindig attól félt, hogy valami nagy veszedelem éri a meggondolatlan fiút.

A legboldogabb akkor volt Jancsi úr, ahogyan a polynéziai szolga hívta, a mikor engedelmet kapott egy kis szabad kalandozásra. Ilyenkor a derekára kötötte széles bőrvét, ráakasztotta vadászkeszt s a baltáját, vállára vetette kétszövű flóbert-puskáját, tölényekkel tele rakta oldal-táskáját s vigan neki indult az erdőnek, vagy a tengerpartnak. Ha egyszer sikerült a kalandozásra édes anyjától az engedelmet kiereszokolni, akkor ugyan hiába várták ebédre, mert estig haza nem került.

- Anyám, - állított be teljesen fölfegyverkezve Jancsi úr édes anyja szobájába - el akarok menni egy kissé kalandozni.

- Már ismét engem kerülgetsz, elfeledted atyád parancsát, hogy vége legyen minden csatangolásnak, mert nemsokára haza megyünk, s nem akarja, hogy valami bajod essék?

- Még egyszer, utoljára, édes, aranyos anyuskám! - hízelt a kényes gyerek.

- Kéredzkedjél apuskádtól, - válaszolá az édes anya engedékenyen, a kit Jancsi nyájaskodása hamarosan kivett szigorúságából.

- Ő nem ereszt el! - felelte szemeit dörzsölve a makacs fiú.

- Na jó, nem bánom, - engesztelte a mama a rossz gyereket - de aztán ebédre itthon légy, hogy apuskád semmiről se tudjon, mert különben mindketten kikapunk.

- Itthon leszek! - ujjongott Jancsi úr s egy pillanat alatt úgy eltűnt, mintha szárnyai nőttek volna.

Jancsi egyenesen az erdőnek tartott, hogy még egyszer átkutassa a bozótokat, kifossza a fészkeket s lepuffogtassa a puskája csöve elé kerülő madarakat. Miután pedig megunt az erdőt járni, a tengerpartot tette tűvé s az apály után visszamaradt színes kagylókat szedte össze, hogy azokkal majd leendő iskolatársait, az óceánt csak hírből ismerő magyar fiúkat megajándékozza. Ez a gondolat nagyon fellelkesítette a dicsvágyó gyereket s olyan buzgalommal neki látott a munkának, hogy csak úgy szakadt róla az izzadság. Mikor aztán annyira elfáradt, hogy már alig tudott a lábán állni, körülnézett, ha nem lát-e valami alkalmas pihenőhelyet.

Az apály következtében visszahúzódó tenger több kilométernyire kopaszon hagyta a fövényes partot, a melyen egy gazdátlan maláj-sajka volt az egyetlen kiemelkedő pont.

- Hohó, - kiáltott fel örvendezve Jancsi - ennél jobb pihenőhelyet elképzelni sem lehet!

S nyomban bele telepedett a sajkába és nagy gyönyörűséggel osztályozgatta a kagylókat. Eszébe se jutott az ebéd, pedig annál is inkább sietnie kellett volna ezen veszedelmes helyről, mert közben beállott a dagály s az océán visszahúzódó vize zúgva törtetett előre.

Jancsi azonban a fülét se mozdította, sőt kényelmesen végig nyújtózkodott a csolnakban, mintha nem is ő magyarázgatta volna tegnap este az angol vendégeknek, hogy a kit a lankás tengerpartokon meglep a dagály, az még futva se menekülhet a gyorsan rohanó hullámok elől.

A vakmerő fiú addig-addig kényelmeskedett, a míg a fáradtság szépen elnyomta s csendesen elaludt.

A dagály szinte észrevétlenül özönlötte el a fövényes partot s a habos hullámok hátukra kapva a könnyű sajkát, azt az alvó gyermekkel együtt a nyílt oczeán felé ringatták.

MÁSODIK FEJEZET.

A gazdátlan sajkában.

Alkonyatra járt már az idő, a mikor Jancsi ébredezni kezdett. Valami kellemeset álmodhatott, mert mosolyogva dörzsölgette szemeit. Aztán nagyot ásított és hirtelen felült.

- Jaj mi ez!? - rebegte a félelemtől megdermedve s a csolnak orrára lépve ijedten hordozta körül tekintetét.

A meddig a szeme ellátott, környöskörül a végnélküli oczeán vize borzongott, a melyet az épen lemerülő nap tüzes korongja vérvörösre festett.

Az első pillanatban azt hitte, hogy talán még mindig álmodik s várta, hogy fölébredjen. Mikor azonban éjbe borult az oczeán s vastag sötétség vette körül a sajkát, akkor aztán belátta, hogy nem álmodik, hanem az édes álomból a szörnyű valóságra ébredt. Most hirtelen erőt vett rajta a kétségbeesés és rémült sikoltással a csolnak fenekére zuhant. Sírt, jajgatott s úgy ömlöttek a könnyei, mint a záporosó.

- Édes jó anyuskám, drága apuskám, nem látlak már soha többé benneteket. Bocsássatok meg, hogy olyan rossz, szófogadatlan fiú voltam. Oh, bár még egyszer kezet csókolhatnék neked anyuskám... Istenkém, jó Istenkém, segíts rajtam, mert mindjárt meghasad a szívem!

Az engedetlen fiú keserves panasza belecsengett a néma éjbe s a csacsogó hullámok részvétel nélkül surrantak el a sajka mellett. Jancsi pedig térdre borulva imádkozott olyan buzgón, mint még soha azelőtt.

- Ne hagyj el engem édes Jézuskám, hiszen te úgy szereted a gyermekeket. Az igaz, hogy én nem voltam jó fiú, beismerem a bűneimet, hogy makacs, önfejű voltam, de most megfogadom neked, hogy olyan jámbor leszek, mint a milyen jámbor gyermek te voltál s úgy engedelmeskedem az édes anyámnak, mint te engedelmeskedtél. Csak ne hagyj itt magamra a háborgó tengeren, küldj egy angyalkát az őrizetemre s vezess haza engem édes anyuskámhoz...

Még tovább is folytatta volna esdeklését a bűnbánó fiú, de hirtelen megvillant a fekete ég s fényes hullócsillag hasította át az éjszaka koromsötét fátyolát. A zajgó hullámok egy pillanatra megcsillantak s aztán ismét rájuk borult az átláthatatlan homály.

Jancsi mélyen föllélekzett s úgy hitte, hogy a Jézuska felelete volt ez, a ki kedvesen fogadta az ő imádságát és azt akarta tudtára adni, hogy gondja lesz rá, csak bizzék benne. S a meg-rémült fiú bátorsága lassacskán visszatért, most már nem sírdogált, hanem nyugodtan ülve maradt s reménytelenül várta a hajnalhasadtát.

Egy éjt átvirrasztani még akkor is fölötte hosszú, ha semmi gond nem terheli a lelkünket. Nem csodálkozhatunk hát rajta, ha a szorongó fiú úgy találta, hogy nagyon lassan múlik az idő. Szemeit egy pillanatra se merte behunyni, mert azt hitte, hogy véletlenül parthoz ér a sajka s ha elalszik, elszalasztja a kedvező alkalmat a menekülésre.

A hullámtörés nemsokára csakugyan erősödni kezdett s a könnyű csolnak veszedelmesen lebegett a háborgó víz tükrén, Jancsi figyelmesen hallgatózott, szemeivel mohón belenézett a mély sötétségbe, de semmit se láthatott. Aztán gyorsan átkutatta a zsebeit s nagy örömeire két szál gyufát talált.

- Megvilágítjuk a tengert, - mormogta magában - hátha sziget közelében vagyok. S egyúttal azt is megnézem, hogy hány óra van.

Óvatosan kivette a zsebóráját s alkalmas hely után tapogatózott, a hol a gyufát meggyujthassa. Már épen végig akarta rántani a gyenge szálkát a csolnak borostás deszkáján, de aztán gyorsan zsebrevágta a drága kincset s elégedetten mondta:

- Egy gyufaszál az óceán sötéttségét bizonyára nem deríti fel, nekem pedig még nagy szükségem lehet erre a tűzszikrára.

Aztán csendesen várakozott tovább. Végre megvillant a hajnali pir a keleti láthatár aljában s a vizek mélyéből üdén kelt ki a ragyogó nap, rózsapiros fátyolt lehelvén a fehérhabú hullámok fölé. Jancsi buzgó hálaimát rebegett a Mindenhatónak s aztán felállott, hogy szemügyre vegye a tengert.

- Sziget! Szigetek! - kiáltott ujjongva, de csakhamar sirásra vált az öröm, mert az áramlat nyugatfelé ragadta a sajkat s a balrafekvő szigetekcskék lassankint eltűnedezték a reggeli levegő ködös párájában.

Ez a nem várt csalódás egészen tönkre tette a szegény fiút; aléltan rogyott a sajka fenekére és szemeit lehunyva mozdulatlanul terült el. Az éji virrasztás s a kiállott izgalmak annyira elbágyasztották, hogy észrevétlenül mély álomba merült. Sápadt arczára melegen rátűzött a jóságos nap s a hajnali szellő pajkosan játszadozott összekúszált fürteivel.

- Anyuskám! - rebegte halkan az alvó fiú s ajkai mosolyra nyíltak, jobbajával pedig szorosan átölelte a sajka kemény padját.

Sokáig álmodott a kifáradt gyermek, mert a mikor fölébredt, a nap már meghaladta delelő pontját. Sóvárogva kutatta ismét a láthatárt, de szárazulatnak nyomát se találta. Ott a messze nyugaton, a hol a sötét oczeán összeölelkezik a világosan kéklő éggel, látott ugyan valami fekete foltot, de az felhő is lehetett. Különben a tengeri áramlat épen arrafelé ragadta a csolnakot, tehát rövidesen ki kellett tudódnia, hogy sziget-e, vagy nem?

Hanem más baj is jelentkezett Jancsinál. Mióta hazúlról eltávozott, még sem nem ivott, sem nem evett. Eddigelé rá sem gondolt, de most különösen a szomjúság kízóan gyötörte. Utoljára a tenger vizét is megkóstolta, de az annyira kesernyés és sós volt, hogy undorodva dobta el a telemerített kalapot. Ennek a vigyázatlanságnak ismét az lett a következménye, hogy a sajkából kifordult kalap nyomtalanul eltűnt a hullámok között.

Jancsi a forró nap ellen zsebkendőjével fedte be fejét s föltette magában, hogy ezután sokkal óvatosabb lesz.

Eközben nagyot haladt előre a sajka s a szegény fiu örvendezve tapasztalta, hogy az a fekete folt nem felhő, hanem egy kicsinyke sziget. Mennél közelebb jutott hozzá, annál nagyobb volt a boldogsága. A tenyérnyi földdarab nem sokára egészen kibontakozott az oczeán öléből s pompás pálmaligeteivel csalogatóan integetett az ujjongó fiú felé. A közepén vagy háromszáz méter magas hegykúp kandikált ki az erdők zöldjéből, fövényes partja pedig lankásan ereszkedett le a tenger vizébe.

Mikor már eléggé közel ért a sajka a szigethez, Jancsi gyorsan összeszedte mindenét s elhatározta, hogy úszva vergődik ki a szárazra, ha a tengeri áramlat más irányt találna adni a sajkanak. Erre azonban nem került a sor, mert a dagály a sajkat egyenesen neki hajtotta a partnak s néhány percz múlva keskeny medrű folyócskában találta magát, a melybe a megdagadt hullámok zajongva hömpölyögtek be. A csodálatos folyócska alig volt kétszázméter hosszú s vizét a föld mélyéből magasra szökő hőforrás szolgáltatta.

Jancsi elámulva nézte a roppant szökőkútát s csak akkor tért magához, mikor a visszahuzódó hullámok ismét a tenger felé vitték a sajkát. Na, de ahhoz már igazán nem volt semmi kedve, hogy ismét az oczeán hátára kerüljön. Gyorsan megragadta hát egy vízbedőlt fának az ágát s a csolnakot a parthoz vezette.

A következő pillanatban már a selymes füvű pázsiton térdelt a szerencsésen megmenekült fiú s kezeit összekulcsolva buzgó imában mondott hálát annak a kegyes Jézuskának, a ki úgy meghallgatta az ő kérését és biztos helyre vezényelte a törékeny sajkát.

HARMADIK FEJEZET.

A lakatlan szigeten.

Jancsinak első dolga volt, hogy égető szomját valamiképen lecsillapítsa. Gyorsan leereszkedett hát a folyócska meredek partján s kezét mohón a vízbe merítette, de legott sikoltva rántotta vissza, mert a víz forró volt. Kedvetlenül hagyta el a folyócskát s a sziget belsejébe indult. Alig volt már a szegény fiúnak jártányi ereje, annyira elcsigázta a hosszú nélkülözés. De nem is kellett neki valami messzire mennie, mert a hőforrás mögött jól megrakott narancsfára bukkant.

- Narancs! - kiáltotta végtelen boldogsággal s csakhamar mindkét kezével tömte magába az izletes és egészséges gyümölcsöt.

Az elbágyadt gyermek a kellemes ételtől egészen felüdült s most már annyira megjött a bátorsága, hogy füttyörészve tekintett körül.

- Először is kémleljük ki a szigetet, - szólt jókedvűen - mint Robinson tette s aztán majd okosan meghányjuk-vetjük a további teendőket!

Ezzel vállára kapta a flóbert-puskát s neki vágott az erdőnek, melynek zöld lombjai közül meredeken magaslott ki a sziget egyetlen hegyormja. Az előrehaladás azonban nem volt valami könnyű, mert az embervastagságú s tizenöt-húsz méternyire felnyúló harasztfákat, azaz páfrányokat, úgy át-, meg átszöttek a liánok indái, hogy csak a baltájával tudott utat csinálni magának. A páfrányfákat később orchideák, majd sudar pálmák váltották fel, a melyet nálunk melegházakban mint dísznövényeket ápolgatnak, itt pedig valóságos erdőt alkotnak.

Végre elért a hegy lábához. Egy kissé megpihent a vakmerő fiú s aztán bátran neki indult a törmelékes hegyoldalnak. Minden kis neszre figyelmesen megállott, kémlelődvé körülnézett, nehogy készületlenül találja valami fenyegető veszedelem.

Két órai fáradságos mászás után anélkül, hogy valami gyanús dologra akadt volna, szerencsésen elérte a hegy csúcsot. A szép kilátás, a mely szemei elé tárult, annyira meglepte Jancsi urat, hogy sokáig mozdulatlanul állott és szinte elfelejtette a vele történeteket.

A kicsinyke sziget oly ragyogóan pompázott a végtelen oczeán közepén, mint az aranyba foglalt gyémántszem. Hosszúsága aligha volt két kilométer, a szélessége pedig körülbelül egy. Ez a parányi földterület azonban dúsan meg volt áldva hasznos délszaki növényekkel. Nagyobb állatoknak eddig még nyomát se látta Jancsi, hanem annál gazdagabbnak mutatkozott a madárvilág. Apró szövőmadárkák, színes papagályok, galambok s a piczinyke mézevő éneklők egymást váltogatva röpködtek a sűrű lombok s a bozótos sziklák körül.

- Te hegy, - kiáltott jókedvűen Jancsi, lábával nagyot toppantva - ezennel elnevezlek Gellért-hegynek, téged pedig gyönyörű sziget: Margit-szigetnek!

S aztán gondtalanul bejárta a lapos hegyormot, a melynek közepe mélyen be volt horpadva s a porladozó lávarétegek világosan mutatták, hogy valamikor réges-régen hatalmas tűzhányó torka lehetett. Jancsi természetesen nem azért értette olyan kitűnően a fizikát, hogy ezt hamarosan meg ne tudta volna magának magyarázni. Sőt eléggé okosan még azt is felfogta, hogy az ő szép kis Margit-szigetje tulajdonképpen a tenger mélyéből feltörő tűzhányó lávájából keletkezett.

Az éhség, a melyet a narancslakoma egyenlőre lecsillapított, most újult erővel jelentkezett s Jancsi úr vígsága egyszerre kétségbeesésre változott át. Hiszen a narancs minden bizonynyal finom étel, hanem másfél napi koplalás után valami egyébre is méltán vágyakozhatik a gyomor.

Búsan, csaknem pityeregve nézett körül a kis Robinson s az forgott a fejében, hogy mennyi minden jóval etetgetné most őt anyuskája, ha otthon volna.

- De nem vagyok otthon, - szepegte fájdalmasan - azért magamnak kell vacsora után látni, különben éhen veszek.

Aztán megemberelte magát s elhatározta, hogy lelő néhány madarat és megsüti.

Tervét megvalósítani nem is került nagyobb fáradságba, mert a közeli sziklalapon egész csomó galamb tanyázott. Jancsi úr, mint kitűnő vadász, óvatosan a szikla mellé lopódzott, célba vette a legpompásabb falatnak ígérkező példányt s biztos kézzel rátüzelt. A megrémült galambok ijedve röppentek szét s csak a kiszemelt áldozat maradt vissza, kibuggyanó vérével pirosra festve a szürke kőlapot.

A pecsenyének való most már Jancsi úr lábai előtt feküdt, ettől a gondtól tehát megszabadult, de annál több aggodalomra szolgáltatott okot annak az elkészítése. Az éhség azonban se nem vár, se nem válogatós s így az elkényeztetett fiú sem sokáig törte a fejét, hanem gyorsan hozzálátott a munkához.

Néhány percz múlva már pattogott a tűz s a nyársra húzott galambot mohón nyaldosták a lobogó lángok.

Jancsi túlboldogan forgatta a vékonyra faragott nyársat s nem győzte eléggé dicsérni magát, a miért előrelátóan megőrizte azt a két szál gyufát, a melyekkel az éjszaka balgatagon meg akarta világítani az óceánt.

A pirosra sült galambot pálmalevélre fektette Jancsi úr s vadászkesével ügyesen feldarabolta. A pompás pecsenyeillat annyira csiklandozta a kiéhezett gyermek orrát, hogy azon melegiben neki látott az evésnek.

- Ilyen jót még sohasem ettem, - szuszogta nagyokat nyelve.

Pedig nem lehetett valami irigylésre méltó Jancsi úr sült galambja, mivel a füst ugyancsak megfogta, helyenként szénfeketére égett és egymorzsányi só sem volt rajta.

A maradékot gondosan betakargatta a pálmalevélbe s miután nyomtatékúl megevett egy narancsot, kényelmesen végig nyúlt a gyeppázsiton. A nap ekközben erősen alkonyatra hajlott s a pálmafák hosszabbodó árnyéka az est közeledését jelentette.

- Talpra Robinson! - kiáltotta jókedvűen Jancsi. - Mindjárt besötétedik. Tessék éji szállás után nézni!

Gyorsan felugrott s fürkészve jártatta körül a szemeit, ha nem fedezhetne-e fel valami barlang-félét. Ilyen azonban sehol sem mutatkozott. Elhatározta hát, hogy hamarosan visszatér a hőforráshoz, mivel ott nem hül le annyira a levegő s ha netalán tán hajó érkeznek a parthoz, annak is könnyebben jelt adhatna.

A leereszkedés a Gellérthegyről akadálytalanul s hamarosan megtörtént, a páfrány-erdőben is gyorsan haladhatott, mivel jövet járható utat vágott magának a fatörzseket szorosan behálózó liánok között.

Jancsi úr teljes bátorsággal szedegette a lábait az erdő esti homályában, hiszen a lakatlan szigetcskén semmi veszedelemtől sem kellett tartania. Épen valami vadász-dalra akart rágyujtani, midőn jobbkéz felől hirtelen szétnyíltak a folyondárnövények összekúszált indái, két sötét alak ugrott a frissen vágott ösvényre és szörnyű csörtetéssel egyenesen Jancsinak rohantak.

A megrémült fiú, még mielőtt magához térhetett volna, nagy erővel a földhöz vágódott s az erdő sötét óriásai vadul keresztül gázoltak rajta. A következő pillanatban azonban már talpon volt Jancsi és lélekszakadva iramodott kifelé a páfrányok rejtelmes sűrűjéből. Hamarosan el is

érte a hőforrás körüli tisztást, de annyira erőt vett rajta a félelem, hogy itt sem állt meg, hanem vakon rohant tovább.

Ki tudja, meddig szaladt volna a szegény fiú, ha útjában meg nem állítja egy kis pocsolya, a mely a leszálló est vastag homályában észrevétlenül rejtőzködött a kurtanyakú fűszálak között. Jancsi természetesen belezuhant a sáros lébe és szeme-szája tele lett a piszkos iszappal.

Ez a kellemetlen fürdőzés észre térítette a megrémült gyermeket s miután kimászott a sűrű kovászból, okosan fontolóra vette a történeteket.

- Hisz azok nem lehettek sem vademberek, sem ragadozó állatok, mert különben én nem menekülhettem volna el előlük?! - mormogta magában Jancsi.

Aztán alkalmas helyet keresett magának a hőforrás közelében s hozzá látott az éji tanya elkészítéséhez. A nap már régen letűnt a látóhatárról, sötétség borult a kies Margitsziget fölé, a melyen álmosan pislogtak át az aprószemű csillagok.

Az átnedvesedett vászon ruhában fölötte kellemetlenül érezte magát Jancsi s világos volt előtte, hogy a hűvös éjszakán halálosan meg fog hűlni, ha valami okos dolgot ki nem eszel. Egy ideig dideregve töprenkedett, hogy mihez fogjon, majd hirtelen a homlokára ütött s örvendve kiáltott fel:

- Éljen! Megvan!

A mentő gondolat, a mely átvillant az éles eszű gyermek agyán, nagyon egyszerű volt, de a szorult helyzetnek annál megfelelőbb. Porhanyós homoklapályt keresett, a melyekben a hőforrás környéke nem szűkölködött s késével hamarosan bölcső nagyságú gödröt vájt a barna fővényben. Vánkos gyanánt egy lapos követ tett a feje alá, aztán kényelmesen befeküdt a remekművű ágyon s egészen nyakig betemette magát homokkal. A vastag takaró eléggé nehéznek bizonyult ugyan, de egészséges meleget támasztott a nedves ruhában s Jancsi úr nemsokára egyenletes szuszogással adta tudtára a hunczutkásan lemosolygó csillagocskáknak, hogy olyan mélyen alszik, mint a juhászbunda.

NEGYPEDIK FEJEZET.

Az új ruha.

A reggel még nem találta Jancsit ébren, olyan pompásan elszunnyokált a homokágyban. A nap meleg sugarai azonban rövidesen felnyitották szempilláit. Mosolyogva fordította jobbra is, balra is sáros fejét s mint a ki teljesen meg van elégedve a sorsával, vidáman rázta le magáról az eltéphetetlen takarót. Aztán megnézte magát a viztükreben s jóízűen kaczagott malaczos külsején.

- Először is együnk, - szólt csendesen s mohón elfogyasztotta a maradék sültet. A második tál étel természetesen most is narancs volt.

A reggelizés után nagy mosásra és mosakodásra készülődött Jancsi úr. Zsebkendőjét leterítette a narancsfa alá s ami apróság a zsebeiben volt, azt rendre mind kipakolta. Minden érték-telen dolog egy vagyont ért most az ő szemében s diadalmasan tekintett végig a zsebkendőn heverő drágaságokon s örömeiben hangosan megszólította mindegyiket.

- Egy kitűnő balta, két finom pécze, aranyos vadászkesz, töltények, madzag, színes czeruza, ez a páratlanul jó flóbertpuska s egy eleven zsebóra.

Az örömet azonban némi keserűség zavarta meg, mivel az egyetlen gyufaszál a tegnapi esti fürdőzés következtében hasznavehetetlenné vált. De ez a fájdalmas érzés nem sokáig tartott, mivel az élelmes fiú a tűzcsinálás módjára hamarosan rájött.

A vadásztáskája ugyanis tapló-virágokkal volt feldíszítve, a melyeket most szépen lefejtett s legott megpróbálta, hogy késének aczél pengéjével szikrát üssön a szerte heverő kavicsokból. A kísérlet nagyszerűen sikerült s Jancsi úr szíve nagy gondtól szabadult meg.

- Most pedig fürdjünk meg a Margit-forrás meleg vizében, - mondá elégedetten - s mossuk ki a ruhánkat.

Jancsi néhány percz múlva már vigan lubiczolt a kis folyócska medrében, míg a partra teregetett piszkos ruháival pajkosan játszadozott a reggeli szellő.

A mikor pedig megalégelte a fürdözést, könnyedén kiúszott a víz szélére és hozzá akart kezdeni a mosáshoz. A kitergetett ruhadaraboknak azonban nyoma sem volt. A szél ugyanis addig-addig forgatta őket, a míg lassacskán a folyó medrébe sodorta s most valahol az óceánban uszálhattak már. Elmentek a sapkát keresni.

Jancsit ez a nagy szerencsétlenség annyira lesújtotta, hogy hangos sírásra fakadt. Mit csináljon ő most ruha nélkül, hisz így okvetlenül el kell pusztulnia.

A szegény fiú kétségbeesésében addig sirdogált, a míg könnyei el nem apadtak. Aztán levetette magát a földre s kiabált, jajgatott, szüntelenül anyuskáját hívta segítségül, a ki bizonyára nem kevésbé siránkozott elveszett gyermeke után.

A változhatatlanba azonban bele kellett Jancsi úrnak törődnie. Végre is belátta, hogy a hiábavaló jajgatás mit sem segíthet. Fölhúzta hát a cipőit s kedvetlenül visszaballagott a narancsfa alá. Csendesen leült a zsebkendő mellé s törte a fejét valami okos gondolaton, de hasztalanul. Nagysokára abban állapodott meg, hogy falevelekből próbál ruhát csinálni. Ezt a tervet ugyan nem tartotta valami életrevalónak, hanem jobb hiányában el kellett fogadnia. Elhatározta, hogy azonnal kísérletet fog tenni s bátortalanul az erdő felé indult.

Alig tett Jancsi úr egy-két lépést, hirtelen megállott, majd pedig nesztelenül visszahúzódott a narancsfa alá s puskáját lövésre készítve, visszafojtott lélekzettel várakozott.

Az erdőből két hosszú szőrű kecske ugrott ki s mekegve közeledtek a narancsfa felé, a mely mögött Jancsi rejtőzködött. A szép állatok épenséggel nem voltak félénkek s meglátszott rajtuk, hogy biztos nyugalmaikat senki sem szokta megzavarni.

- Ezek voltak azok a tegnapesti szörnyek, - rebegte halkan Jancsi - a melyek engem annyira megcsúfoltak. Miattatok vesztett el a ruhám, most aztán adjátok ide a titeket.

A selymes szőrű kecskék pedig semmi rosszat sem sejtve gondtalanul közeledtek a narancsfához. Már alig voltak néhány lépésnyire, a mikor egymásután két durranás verte fel a kis sziget csendjét s az egyik kecske nagy bukfenczeket hányva terült el a földön, a másik pedig sántikálva igyekezett elmenekülni a veszedelmes helyről.

Jancsi azonban nyílsebesen a törtlábú állat után iramodott s késével leszúrta a szegény párát.

Mindkét lövésre büszke lehetett a bátor fiú. Az egyik kecskét vakszemen találta a golyó, a másíknak pedig a lábát törte el.

Jancsi túlboldogan czipelte a narancsfa alá a gazdag zsákmányt s megindultan engesztelé a kimúlt állatokat:

- Bocsássatok meg szépszőrű kecskék, hogy ilyen kegyetlen voltam hozzátok, de ennek ti vagytok az okai, mért kergettetek bele a pocsolýába. Ha nem lenne ruhára szükségem, békességben éltem volna veletek, talán össze is barátkoztunk volna.

A kimúlt kecskék természetesen mit sem feleltek Jancsi úr engesztelő szavaira, a ki viszont gyorsan neki látott a selymes bundák lenyúzásához.

Ehhez a mesterséghez nem igen értett Jancsi úr, de úgy-ahogy mégis csak bevégezte a kemény munkát. A további teendőkkel azonban nem tudott semmiképen se tisztába jónni. Ha megszáradnak a nyersbőrök, olyan kemények lesznek, mint a csont, s akkor aztán fölötte bajos lesz ruhát csinálni belőlük. Végre arra az okos gondolatra jutott, hogy a hóforrás forró vizével belocsolja a bőrök belső felét s homokkövel jól megdörzsöli.

Ha valamit Jancsi úr kieszelt, azt keresztül is vitte. A hóforrás mellett nemsokára be volt rendezve a timárműhely s a vállalkozó szellemű fiu rettenetes erővel súrolta a kecskebőröket. Szó sincs róla, ez a munka nem tartozott a legkellemesebb szórakozások közé, de a szükség törvényt bont s a megélhetésért való küzdelem mindenre rákényszeríti az embert. Jancsinak is eszébe jutott az otthoni kényelmes élet, az ő régi büszkesége, durva viselkedése a szegény emberekkel szemben; most aztán a nyomorúság megtanította rá, hogy a jólétben nem szabad magunkat elbízni és a szegény embereket, a kik keserves munkával keresik a kenyerüket, szeretettel öleljük magunkhoz.

A homokkövet a vadászkes váltotta fel, a melynek éles pengéje vékonyra és puhára símította a kecskebőröket. Aztán kiterítette a napra, hogy száradjanak, maga pedig egy kis pihenést tartott, mert a szokatlan munka ugyancsak kimerítette.

A mig a prémes bőrök száradtak, addig Jancsi úr szikrát csiholt a kavicsból s a parazsalló tapló fölé száraz avart rakva, gyorsan tüzet szított. Majd egy egész kecskecszombot nyársra húzott s megleégedetten lehevert a tűz mellé.

Jó ideig elmerengett a sustorgó kecskepecsenyén, a mikor eszébe jutott a tegnapi galambsült sótalan íze.

- Hiszen itt a tenger! - kiáltott fel diadalmasan. - Van abban annyi só, hogy akár az egész világot be lehetne vele sózni!

S aztán gyorsan a tengerpartra szaladt s olyan helyet keresett, a hol a dagály idején beszorult víz nem tudott visszafolyni s a nap melege elpárologtatta. Az ilyen teknőszerű mélyedéseknek a fenekén vastagon lerakódott a só s csak össze kellett kaparni.

A mit keresett, meg is találta s nemsokára jó marék sóval tért vissza a tanyára.

Ekközben megszáradtak a kiterített bőrok és Jancsi úr felcsapott szabónak. Komolyan neki feküdt a selymes bundáknak és színes ceruzájával mindenek előtt egy divatos nadrágot rajzolt ki. Aztán elővette a kését s a minta után ügyesen kivágta, madzaggal pedig nagyjában összeaggatta. Csak úgy égett a keze alatt a munka, mert alig várta már, hogy fölpróbálhassa.

Valóban mindnyájan végtelenül sajnálhatjuk, hogy nem lehattunk jelen a próbálásnál.

Jancsi úr az új nadrágban tizszer is körüljárta a narancsfát s úgy találta, hogy remekül sikerült a szabás. Előre, hátra nyujtogatta lábát, leguggolt, nagyokat ugrott, szaladni kezdett s csodák-csodája a kitűnő nadrág mindezt észre se látszott venni, a legkisebb s legnagyobb hajlongásnak egyaránt engedelmeskedett.

Ez a páratlan siker annyira felbuzdította Jancsi urat, hogy ügyet sem vetett többé a kecske-czombra, hanem teljes erővel a kabát elkészítéséhez fogott. A kabát szabása azonban nem ment valami könnyen. Végül annyira összefirkálta már a bőrt, hogy a girbe-görbe vonalakon maga sem tudott eligazodni. Bezzeg aranyat ért volna most egy kis darab törlőgummi; hanem hát Jancsi úr Margit-szigetén ilyesmit ugyan hiába keresett volna bárki. Nem volt mit tenni, mint a vadász késsel vigyázva lekaparni a fáradságos rajzot.

Az új minta már sokkal jobban sikerült s ez ismét visszaadta Jancsinak veszendőbe induló kedvét. Egy füst alatt azután a maradékokból sapkát is szabott magának, mert a zsebkendő nem védte meg eléggé fejét a nap tüzes sugarai ellenében.

A kabátnak s a sapkának az összevarrása nem tartott sokáig, mivel apró öltésekről szó sem lehetett. A bőr szélében egyszerűen lyukakat vágott Jancsi úr és a madzaggal szemben fekvő nyílásokat összebogozta. Egyik-másik helyen természetesen tátongó nyílások ásítottak, de ez inkább még javára szolgált a meleg öltözetnek, mivel a levegő szabadon járhatott ki s be.

Az igazi, teljes próba csak most következett. Az önerejéből felruházkodott gyermek öröme nem ismert határt. Mintha a kecskebőrrel a kecske természetét is magára öltötte volna, szilajul ugrándozott s bohókásan mekegett. Majd lefutott a folyócska partjára s hosszasan bámulta magát a víz tükrében.

Ekközben az idő is nagyot haladt s a rosszul kezdődött nap vége felé közeledett. Jancsi a nagy munkában egészen megfeledkezett az evésről s a nyársra húzott kecskeczombról. Öröme csillapultával azonban erősen jelentkezett az éhség, a mely aztán eszébe juttatta a tüzet is, a pecsenyét is.

Rosszat sejtve futott a narancsfa alá, a hol valóban nem várt rá kedves meglepetés. A tűz rég kialudott már, a kecskeczomb pedig tisztára szénné égett.

Alaposan leszidta magát gondatlanságáért s megfogadta, hogy ezután körültekintőbb lesz és akármibe kezd, annak mindig meggondolja elejét s végét.

Most pedig nem volt mit tenni, mint újból tüzet rakni és egy másik kecskeczombot nyársra húzni. Még szerencse, hogy volt hús bőven, mert különben narancscsal kellett volna beérnie.

Nemsokára készen volt a vacsora s Jancsi úr bőségesen evett. Ezuttal már három fogás került terítékre. A száraz galyak összegyűjtése közben ugyanis yamgumókra* akadt, a melyek megsütve igen pompás ízűek. Ez volt tehát a második fogás, a harmadik pedig ismét narancs.

Éjjelre a narancsfa alá szárazfüvet hordott össze, a melyből puha ágyat vetett magának. Napnyugtával pedig csendesen lefeküdt s a míg csak álom nem jött a szemére, mind kérte a jó Istent, hogy továbbra is viseljen rá gondot és minél előbb vezérelje haza az ő édes anyuskájához, a ki bizonyára nagyon búsul utána.

---

* A yam melegövi iszalagnövény. Szára felfutó, kacskaringódzó. Tőkéje húsos gumó, a mely nyersen mérges, megfőzve vagy megsütve azonban tápláló eledel. A délvidékeken burgonya számba megy.

ÖTÖDIK FEJEZET.

A nagy fizikus.

A következő hetet arra használta fel Jancsi, hogy házat építsen magának és meghatározza szigetcskéjének földrajzi fekvését.

A földrajzi fekvés meghatározása benne van minden „csillagászati és fizikai földrajz” tankönyvben, a gyerekek meg is tanulják a szabályokat, de a valóságban sohasem próbálják meg, hogy tudnák-e alkalmazni. Jancsi úr kitűnően értette ezeket a dolgokat, de azért gyakorlatilag ő sem próbálta ki még a tudományát.

Most, hogy az egyedüllét mindinkább nehezebb esett és erősen vágyódott már haza anyuskája ölébe, fölőtte szeretne volna tudni, hogy milyen messzire van Viti Levu szigettől. Világos volt előtte, hogy ha az ő Margit-szigetcskéje távol esik a hajók útjától, akkor Isten tudja, meddig kell neki várakoznia, a míg véletlenül rábukkan valami eltévedt óceáni gőzös.

Kikeresett tehát a tengerparton egy síma, homokos területet s ügyesen rárajzolta a föld képét. A fősúlyt természetesen a Fidsi-szigetekre fektette. S aztán sorjában elmondotta azokat a szabályokat, a melyeket a fizikai földrajzból tanult.

- A föld felületét az egyenlítő két részre osztja, északi féltekére s déli féltekére. Az egyenlítővel párhuzamosan haladó köröket földrajzi szélességi köröknek nevezzük: azokat a köröket pedig, a melyek az egyenlítőt 360 fokra osztják és az északi, meg a déli sarkpontban találkoznak egymással, földrajzi hosszúságnak, azaz délköröknek hívjuk. Valamely helyet a földön biztosan úgy határozunk meg, ha pontosan megállapítjuk annak a helynek a földrajzi szélességét és hosszúságát.

Ezen igazságok elmondása után elhallgatott Jancsi úr s azon törte a fejecskéjét, hogy miként határozza hát meg a Margit-sziget fekvését.

- Könnyű a hajóskapitányoknak, - mondá szomorúan - mert nekik finom műszereik vannak, nekem pedig semmim sincs.

Ez a szomorúság azonban nem tartott sokáig. Egyszerre csak örömjújongásban tört ki és zsebóráját magasra emelve féllábon körültánczolta a homokba írt térképet.

- Megvan! - kiáltotta diadalmasan. - A föld 24 óra alatt nyugatról keletfelé megindul a saját tengelye körül, azaz 360 fokot ír le, tehát négy perczenként egy fokot halad. Az én zsebóráim a Viti Levu-i időt mutatja. Ha tehát a napnak itteni delelése szerint négy percet siet, akkor én Viti Levutól egy fokkal nyugatra vagyok, ha pedig négy percet késik, akkor egy fokkal keletre. Most tehát határozzuk meg a Margitszigeten a nap delelési időpontját.

A nap delelési pontjának a meghatározása Jancsi úrnak nem sok gondot adott, mivel ilyen dologgal otthon is foglalkozott. Ha például megállott az órája, sohasem igazította mások órája után, hanem egyszerűen megállapította a nap delelési pontját, mert akkor kétségtelenül déli tizenkét óra van. Az angol tisztviselők persze ilyenekért ugyancsak megcsodálták az eszes gyereket, Somorjai László pedig rendesen egy kilót hízott büszkeségében.

A nap delelésének pontos meghatározását úgy eszközölte Jancsi úr, hogy egy pálczikát merőlegesen leszúrt az elsímitott homokba s figyelmesen leste, hogy mikor legrövidebb a pálcza árnyéka. Hogy pedig minden tévedést kikerüljön, egymásután két nap is megismételte a kísérletet s kitűnt, hogy tizenkét percet késik az órája.

- Tehát három fokkal keletre vagyok Viti Levutól, - mondá elégedetten Jancsi.

A földrajzi hosszúságnak a meghatározása azonban még csak félmunka volt. Meg kellett állapítani a földrajzi szélességet is.

- Ez már kismiskaság! - kiáltott fel hetykén Jancsi úr. - Minden hely földrajzi szélessége egyenlő a sarkcsillag magasságával.

Az a bökkenő, hogy a sarkcsillag magasságának megméréséhez szögmérő is szükséges: épen-séggel nem okozott neki fejfájást. Rövidesen egy méter nagyságú szögmérőt állított össze s a fiatal bambusznádat olyan ügyesen félköralakba hajlította, hogy egyik-másik iskola szög-mérője halálra szégyelné magát, ha a sors összehozná a Jancsi úr szögmérőjével.

Ehhez a munkához azonban madzag is kellett, pedig a mi volt, azt Jancsi jórészt felvarrta. Így aztán nem maradt más hátra, mint a kabátot ideiglenesen szétfejteni. Ezt ugyan nem szívesen tette Jancsi, hanem a tudomány érdekében mégis csak rászánta magát a súlyos áldozatra. Így azután teljesen elkészült a szögmérő s ha a fokokat nem is tudta valami kifogástalanul be-osztani, azért egészében használhatónak bizonyult a kezdetleges műszer.

A sarkcsillag magasságának a megmérését éjfélt tizenkét órakor kell eszközölni, mert külön-ben nem kaphatunk helyes eredményt. Ezt Jancsi is jól tudta s ezért ébren maradt s türel-metlenül várta a fontos pillanatot.

A szögmérőt egy lapos köre állította fel, maga pedig erősen leguggolt s a mikor az órája tizen-kettőt mutatott, a szögmérő nyelvét óvatosan a sarkcsillagnak irányította, olyképen, hogy a nyelvecske azt a szöget mutatta, a melyet a csillagból képzeletben húzott vonal a kőlappal képezett. Mikor ez megtörtént, akkor a szögmérőről egyszerűen leolvasta a nyert szög nagy-ságát.

- Tizennyolcz fok! - susogta nagyot lélekzelve. - Tehát nem is vagyok hazulról valami messze.

Ezután mélyen elgondolkozva sokáig sétálgatott fel s alá. - A hold szelíden tekintett le az elhagyatott gyermekre, az óceán borzongó hullámai halk morajjal csókolgatták egymást, a pálmafák díszes koronája meg-meglebbent az éji szellőben s egy-egy felvert albatrosz suhog-va surrant el a part fölött, fehér tollát ezüstsínre váltva a hold ragyogó sugaraiban.

- Most már aztán egészen tisztában vagyunk a helyzettel, - szólt komolyan Jancsi. - A Margit-sziget a déli szélesség 18-ik foka alatt fekszik. Arra pedig határozottan emlékszem, hogy Viti Levu a déli szélesség 18-ik s a Ferrótól számított nyugati hosszúság 176-ik foka alatt fekszik. Tehát az én szigetem ugyanazon szélességi fokon van, de az órák tizenkét percnyi késése szerint három fokkal keletebbre, azaz a nyugati hosszúság 179 foka alatt. Mivel egy fok átlag 110 kilométer, azért nem nehéz kitalálni, hogy 330 kilométer távolság van köztem s az én drága anyuskám között.

A drága anyuskára való emlékezés a tudós fizikust egyszerre síró gyermekké változtatta át. Keserves zokogásra fakadt s forró könnyei sűrűn hullottak a tengerpart száraz homokjára.

- Mégis csak borzasztó, - zokogta fájdalmasan - hogy már a kilenczedik napot töltöm itt, pedig csak rongyos 330 kilométerről van szó. Hiszen a Margit-sziget a földrajzi fekvés szerint nincs a világ végén, hanem a köralakban sorakozó Fidsi-szigeteknek épen a közepén. Itt kell elhaladni az Adria-társaság hajóinak is és engem még sem vesz észre senki sem.

- De hát hogyan is vehetnének észre?! - kérdezte haragosan önmagától. - Nekem állandóan tüzelnem kellene itt a parton s azt holnaptól kezdve meg is teszem.

Ezután összeszedelőzködött, hogy visszatérjen a narancsfa alá, a melynek közelében félig már készen volt a bambusz-ház. Mielőtt azonban elhagyta volna a tengerpartot, még egy szomorú pillantást vetett az óceán végtelenségbe nyúló vizére.

- Hajó! Hajó! kiáltotta hirtelen kitörő örömmel s zavarodottan szaladgált előre-hátra.

- Tüzet neki, tüzet! - harsogta szilajul s elhanyagolva a nagy fáradsággal készített műszereket, mindenünnen száraz galyakat hordott össze s a tengerparton nemsokára magasan lobogott a jelző-tűz lángja.

De ez a boldogság hamarosan véget ért. A láthatár alján mozgó fekete tömeg eltűnt s a hajón vagy nem vették észre a tüzet, vagy ha észre vették is, nem igen törődtek vele, mert a korálzátonyokkal körülövezett kis szigeteket megközelíteni nem szerették.

Jancsi kétségbeesése nem ismert határt. Szinte önkivületlen állapotban virrasztotta át az egész éjszakát, bőségesen gyúrta a tüzet s várta a hajót, de - hiába.

HATODIK FEJEZET. Előkészületek az esős évszakra.

Az emlékezetes éjszaka után a megszmorodott fiú annyira elveszítette minden kedvét, hogy néhány napig czéltalanul barangolt a szigeten s meglegedett azzal, hogy a tengerparton tüzeket rakott. Később azonban ismét visszanyerte önbizalmát, okosan kezdett gondolkodni s belátta, hogy a jó Isten rendelései ellen nem szabad zúgolódni, különösen neki nem szabad, a ki engedetlensége által önmaga okozta a baját. A ki vétkezik, annak bűnhődnie is kell. Már pedig ő elég nagyot vétkezett szülei ellen, bőven rászolgált hát mostani szenvedéseire.

Jancsi úrnak a legtöbb gondot az esős évszak közeledése okozta. A mi nálunk a tél, az a meleg égöv alatt esős évszak. A hideget, a jeget, a havat a folytonos eső helyettesíti, a mely minden délután olyan pontosan bekövetkezik, hogy akár az óráját is utána igazíthatja az ember.

Az esős évszakban némileg pihen a természet, azért a háztartás számára előre be kell egyet-mást takarítani. Ebben főtt a Jancsi feje is.

Ugy tapasztalta, hogy a yamgumó egészséges és tápláló eledel, ezért az erdő aljában nagy mennyiséget gyűjtött össze s a napon kiszárította. Beraktározni azonban nem lehetett, mivel a ház még nem volt készen. Félbe hagyta hát minden egyéb munkáját s teljes erővel a ház építéséhez fogott.

A hőforrás háta mögött diszelgő bambuszerdő szolgáltatta a főanyagot. A nedves talajban tizenöt-húsz méternyire is felnyúltak a karcsú nádszálak s törzsük átmérője alig volt több, mint öt-tizenöt centiméter.

A legszebb szálakat kivagdosta Jancsi s köralakban egymásmellé a földbe ásta őket, nyilást csak egy oldalról hagyott az ajtó számára.

A kis szoba talaját azután száraz homokkal magasan feltöltötte, hogy az esővíz be ne folyhasson. A földél pálma-, harasztfa- s orchidea-levelekből került ki. Az építkezésnél a szöveget a liánok indái pótolták, a melyekkel szorosan összefonta a bambuszszálakat. Még ágyat is rögtönzött, a melyen a derekalj s párna természetesen száraz fűből volt.

A házikó mellett magas lábakon pihent a kamara s a ketrecz. A kamrába kerültek a yamgumók, narancs, a pálmafa gyermekfejnagyságú gyümölcsei s egy kevés szárított hal: a ketreczbe pedig galambok, a melyeket ravaszul kieszelt csapdával fogdosott össze Jancsi úr.

Ekközben az őrtüzekről sem feledkezett meg a munkás gyermek. A tengerparton sohasem aludt ki a tűz s a szándékosan megnedvesített fahasábokból állandóan magas füstoszlop emelkedett az ég felé. A Gellérthegyre is könnyen járható utat nyitott az erdőségen át s ha csak tehette, a hegytetőn is élesztette az őrtüzet, melynek lobogó lángkévéje különösen éjszaka messze ellátszott az óceán síma tükrén. Egyetlen zsebkendőjéből pedig zászlót csinált Jancsi úr. A szabásból még megmaradt színes czeruzával a zsebkendő egyharmadát pirosra dörzsölte, egyharmadát zöldre, a közepét fehérén hagyta s készen volt a nemzeti zászló. Azután rákötötte a legmagasabb bambusznádra s erősen leszúrta a tengerpartra.

Ha egyéb dolga nem volt, néha órákig is elnézegette, mint lengeti a piczinyke zászlót a végtelen óceán lehelete. Reggeli, esti imáját is rendesen a zászló tövében végezte. Ez volt a legkedvesebb helye.

Önmagának a szórakoztatására ezerféle apróságot eszelt ki. Így a kunyhó homlokzatába anyuskája tiszteletére formás betűkkel belevészte: „Ilonkalak.” A narancsfába pedig a saját s a sziget nevét vágta be: „Margitsziget. d. sz. 25°, ny. h. 179°. Itt robinzónoskodott Somorjai Jancsi.”

Egy hatalmas páfrányfa törzsén pedig a napokat jelezte.

De bármennyire is elfoglalta magát, azért egy nap sem múlt el keserves sírás nélkül. Már hat hetet töltött a magányos szigeten s bárhogyan vesszük is a dolgot, ez eléggé hosszú idő egy olyan gyermeknek, mint a milyen Jancsi volt. A sok munka s a hiányos táplálkozás az egészséget is alaposan megviselték. A cipője szétszakadozott, a kecskebőrruha feldörzsölte a testét, a tapló s a töltény fogyatékán voltak, a kése s a baltája kicsorbultak. Ráadásul pedig közelgett az esős évszak, a melynek rendes kísérője szokott lenni a láz.

Nem csodálkozhatunk hát rajta, ha Jancsi minduntalan elkeseredett s a legkedvesebb szavakkal hívogatta drága anyuskáját, hogy jőjjön már érte és vigye haza.

Vasárnap volt, a hetedik hétnek a kezdete, a mikor az első felhőfoslányok feltűnedeztek az égen, jelentve, hogy végétjárja a száraz évszak. Jancsi búsongva gubbasztott a Gellérthegy ormán és reménytelenül nézte a leáldozó napot, a mely ismét nem hozott számára szabadulást. Aztán felállott, jókora nyaláb fát vetett a tűzre s rendes szokása szerint a sziget tulsó oldala felé fordult, hogy ott is szemügyre vegye az óceánt.

- Egy nagy csolnak! - kiáltott fel örömmel, de a következő pillanatban már szorongó félelem szállta meg, mert az otromba kéregcsolnakban fekete pápuák ültek, a kiktől ugyan semmi jót sem várhatott.

A félelem önmagát növeli, mert általa az ember lelkében rémképek támadnak, a melyek a bátorság utolsó szikráját is fölemésztik. Jancsi is így járt. Egyszerre eszébe jutott, hogy a Fidsi-szigeteken titokban még divik az emberevés s ezek a vadak most okvetlenül föl fogják őt falni.

Ez a gondolat olyan zsibbasztóan hatott rá, hogy hosszú ideig mozdulni se tudott a helyéből s megkövülve nézte az emberevőket, a kik akadálytalanul partra szállottak s mint valami sötét árnyak nyomtalanul eltűntek a fák sűrűjében.

- Meneküljünk! - rebegte reszkető hangon s hanyatt-homlok rohant le a hegytetőről.

A nagy fáradsággal készített ösvényre most a világért se mert volna rálépni, hanem a páfrányok járatlan sűrűjébe nyomult s a liánák összekúsált indáin nagyokat bukdácsolva sietett előre. A félelem miatt esztét vesztve botorkált az erdő mélyén s voltaképen azt se tudta már, hogy mért siet, vagy hová siet. Az orchideák tüskéi megszaggatták, megvérezték a szegény gyereket s alig birt már a lábán állani, mikor a tengerpartra kivergődött.

- Hajó! Értem jönnek! - kiáltá hirtelen s hangos sírásra fakadva futott a zászló felé.

A messze távolban hatalmas oceáni gőzös ringott a hullámok hátán s egy gyorsjárású csolnak sebesen közeledett a sziget felé.

Jancsinak a szabadulás reménye egyszerre visszaadta a bátorságát is, meg az esztét is s legott tisztában volt a dologgal, hogy a hajó a zátonyok miatt nem mer közelebb jönni s ezért eresztették vizre a csolnakot.

- Ide, ide! Itt vagyok! - harsogta tele torokkal a csolnak felé s erősen meglobogtatta a nemzeti zászlót.

Ugyanekkor hátulról vad ordítás töltötte be a levegőt s a kunyhó felől hatalmas ugrásokkal közeledtek a pápuák.

HETEDIK FEJEZET. Minden jó, ha a vége jó.

Jancsit hiába várták ebédre. Somorjai László nagyon megneheztelt a feleségére, a miért tilalma ellenére elengedte a fiút. De azért semmi rosszra sem gondoltak, mert Jancsi úrnak nem ez volt az első szófogatatlansága.

Mikor azonban estére sem érkezett haza az elkényeztetett gyermek, nagy aggodalom szállta meg a szülőket s az egész háznép keresésére indult. Reggelre már mindenki tudta a szerencsétlenséget s nem volt ember, a ki részt ne vett volna a környék felkutatásában, de sehol sem akadtak nyomára. Ez is látta, az is látta s a vége mégis csak az volt, hogy nincs sehol.

Leirhatatlan volt a szegény szülők kétségbeesése. Somorjai László búskomorságba esett, gyenge idegzetű felesége pedig éjt-nappalt egybe sírt.

Egy heti keresés után lemondtak minden reményről, gyászt öltöttek s megadással túrték a kemény csapást, a melyet az Isten rájuk mért.

Az angol tisztviselők azon véleményen voltak, hogy a vakmerő fiút valahol a tengerparton meglepte a dagály s ott lelte halálát. Ebbe aztán bele is nyugodtak az emberek s a kis város hamarosan napirendre tért Jancsi felett.

Csak az édes anya, Jancsi sokat emlegetett drága anyuskájának a szíve nem tudott megbarátkozni a szörnyű gondolattal, hogy sohasem láthatja többé az ő kedves fiát. Házról-házra járt s nagy jutalmat ígért a benszülötteknek, ha Jancsit előkerítik. S csakugyan akadtak vállalkozók, akik ismét fölvtették a keresés elejtett fonalát.

Ennek a sikerében azonban az édes anyán kívül senki sem bízott, legkevésbé pedig Somorjai László.

Igy multak a napok, a hetek egymás után, anélkül, hogy Jancsiról bármi hírt hallottak volna.

Ekközben Somorjai Lászlónak felmondott szerződése is lejárt s a kitűzött időben megérkezett az Adria-társaság hajója, a mely már magával hozta Somorjai utódját, őt pedig hazaszállítandó volt.

Midőn a hajó kapitánya értesült az igazgató tanács előtt nagy tekintélynek örvendő Somorjai szerencsétlenségéről, fölötte elszomorodott s hogy némileg megvigasztalja a bánatos szülőket, maga vette kezébe Jancsi rejtélyes eltűnésének megfejtését.

Gyöngyössy Rezső hajóskapitány híres volt a szerencséjéről s azért az édes anyának még jobban megerősödött a reménye, mert bizton hitte, hogy a derék kapitánynak ez a dolga is sikerül.

Gyöngyössy kihallgatott mindenkit, a ki az nap látta Jancsit. Ekkor derült ki, hogy valaki látta a tengerparton az elhagyatott csolnakot is. Gyöngyössy azonnal belekapaszkodott ebbe a csekélységbe s határozottan állította, hogy Jancsit a csolnakban magával ragadta a dagály. Mivel pedig Viti Levu partjától a tengeri áramlat kizárólag a köralakban fekvő Fidsi-szigetek közepe felé tart, azért a csolnaknak is oda kellett kerülnie. Szerencsés esetben tehát Jancsi ott tartózkodik valamelyik elhagyatott szigetcskén.

Az angolok nagyot mosolyogtak Gyöngyössy merész következtetésén. Azt azonban megengedhetőnek tartották, hogy még életben lehet az okos gyermek, ha valahol csakugyan partra vetődött volna. Na de hogyan kerülhetett volna Jancsi a gazdátlan csolnakba? - Ez nem fért a fejükbe.

Somorjai László s a felesége ezután fájó szívvel búcsút vettek az ismerősöktől s hajóra szálltak, hogy visszatérjenek hazájukba, haza - Jancsi nélkül.

Gyöngyössy kapitány, ha valamihez hozzá fogott, azt végig is csinálta. A hajót azonnal a Fidsi-szigetek közé irányította s nem törődve a korallzátonyok részéről fenyegető veszedelmekkel, matrózaival sorra átkutatta az apró szigeteket. Így jutottak el a Margit-szigethez.

A mikor a kapitány kitűnő távcsövén meglátta a szigetről fellobogó kettős őrtüzet, olyan öröm fogta el, hogy alig birtak vele. Mindenkivel fogadni akart, hogy Jancsi ott van. S mivel a hajó a zátonyok miatt nem közelíthette meg a szigetet, legott vízre bocsátotta a legjobb csolnakot s ráparancsolt a matrózokra, hogy villámgyorsan evezzenek.

Az édes anya reménye még a kapitányénál is erősebb lévén, nem volt hatalom, a mely őt visszatarthatta volna a csolnakbaszállástól s végre is bele kellett nyugodniok, hogy ő is a csolnakkal menjen.

A csolnak épen abban a pillanatban érte el a partot, mikor a pápuák is Jancsi mellett termettek. A szegény fiú az öröm s a félelem között ingadozva, azt sem tudta már, hogy mi történik körülötte.

A mikor magához tért, édes anyuskája ölében pihent.

A pápuák s a matrózok között természetesen nem került összeütközésre a dolog, mert azok a jámbor barna legények Viti Levuról valók voltak, épen azok, a kik Somorjainé kérésére Jancsi felkeresésére vállalkoztak.

A drága anyuska azután Jancsi úr társaságában megtekintette a házikót, a kamrát, a ketreczet s a mit csak lehetett, felraktak a csolnakra, hogy hazavigyék emlékül.

Az örömmek s a boldogságnak nem volt se vége, se hossza. Ki tudja, hogy meddig csodálta volna az édes anya Jancsi remekműveit s viszont Jancsi meddig magyarázgatott volna, ha a matrózok indulásra nem serkentik őket, mivel a nap korongja már a tenger vizét nyaldosta.

Somorjainé tehát gazdagon megajándékozta a buzgó pápuákat s gyorsan visszaeveztek a hajóra, a hol háromszoros „Éljen”-nel fogadták a kecskebőrös Jancsi urat.

- Na fiam, - kiáltott jókedvűen a kapitány Jancsi vállára ütve - a te neved ezután nem Somorjai Jancsi, hanem Robinson Jancsi!

A hazautazás a Fidsi-szigetokről hosszú volt, de boldogsággal teli. Jancsit a kemény megpróbáltatás minden rossz tulajdonságából kivetköztette s olyan engedelmes, jó fiú vált belőle, hogy panaszra sohasem adott okot. A tanulásban mindig első volt, de a legkedvesebb tantárgya ezután is a fizika maradt.

Kalandos históriájának csakhamar hire terjedt az egész Budapesten s mindenki csak Robinson Jancsinak hívta.

A Viti Levu-i angolok pedig, a mikor megtudták, hogy az ő kedvencz Jancsijuk megkerült, elismerésük jeléül aranyserleggel ajándékozták meg Gyöngyössy Rezső hajóskapitányt.

(Vége.)